

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

30. listopadu 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Protokol (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie – Člen orgánu Evropské centrální banky – Guvernér národní centrální banky členského státu – Trestněprávní imunita – Obvinění související s činnostmi vykonávanými v rámci funkce zastávané v členském státě“

Ve věci C-3/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Rīgas rajona tiesa (Okresní soud v Rize, Lotyšsko) ze dne 20. prosince 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 7. ledna 2020, v trestním řízení proti

AB,

CE,

„MM investīcijas“ SIA,

za přítomnosti:

LR Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļa,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, L. Bay Larsen, místopředseda, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, N. Jääskinen a I. Ziemele, předsedové senátů, M. Ilešič, J.-C. Bonichot (zpravodaj), P. G. Xuereb a N. Wahl, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: M. Longar, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. ledna 2021,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za AB M. Kvēpsem a A. Repšsem, advokāti,

* Jednací jazyk: lotyština.

- za CE D. Vilemsonsem, advokāts,
- za LR Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļu V. Jirgena,
- za lotyšskou vládu K. Pommere, jako zmocněnkyní,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s P. Gentilim, avvocato dello Stato,
- za Evropskou komisi původně L. Flynnem, I. Naglisem a S. Delaude, poté L. Flynnem a S. Delaude, jako zmocněnci,
- za Evropskou centrální banku C. Zilioli, K. Kaiser a F. Malfrèrem, jako zmocněnci, ve spolupráci s V. Čukste-Jurjeva, advokāte,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 29. dubna 2021,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 11 písm. a), článku 17 a čl. 22 prvního pododstavce Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie (Úř. věst. 2016, C 202, s. 266, dále jen „Protokol o výsadách a imunitách“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci trestního stíhání pro korupci a praní peněz, které bylo zahájeno proti AB, jenž je bývalým guvernérem Lotyšské centrální banky, CE a „MM investicijas“ SIA.

Právní rámec

Unijní právo

Protokol (č. 4) o statutu ESCB a ECB

- 3 Protokol (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (Úř. věst. 2016, C 202, s. 230, dále jen „Protokol o statutu ESCB a ECB“), v článku 2, nadepsaném „Cíle“, uvádí:

„Podle čl. 127 odst. 1 a čl. 282 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie je prvořadým cílem [Evropského systému centrálních bank (ESCB)] udržovat cenovou stabilitu. Aniž je dotčen cíl cenové stability, podporuje ESCB obecné hospodářské politiky v Unii se záměrem přispět k dosahování cílů Unie, jak jsou vymezeny v článku 3 Smlouvy o Evropské unii. ESCB jedná v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží, čímž podporuje efektivní umístování zdrojů, a ve shodě se zásadami stanovenými v článku 119 Smlouvy o fungování Evropské unie.“

- 4 Článek 3 tohoto protokolu, nadepsaný „Úkoly“, stanoví:
- „3.1 Podle čl. 127 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie plní ESCB tyto základní úkoly:
- vymezuje a provádí měnovou politiku Unie,
 - provádí devizové operace v souladu s článkem 219 uvedené smlouvy,
 - drží a spravuje oficiální devizové rezervy členských států,
 - podporuje plynulé fungování platebních systémů.
- 3.2 Podle čl. 127 odst. 3 uvedené smlouvy se třetí odrážka článku 3.1 nevztahuje na držbu a správu devizových provozních zůstatků vládami členských států.
- 3.3 Podle čl. 127 odst. 5 uvedené smlouvy přispívá ESCB k řádnému řízení politik, které provádějí příslušné orgány v oblasti dohledu nad úvěrovými institucemi a stability finančního systému.“
- 5 Článek 7 uvedeného protokolu, nadepsaný „Nezávislost“, stanoví:
- „[Evropská centrální banka (ECB)], národní centrální banka ani žádný člen jejich rozhodovacích orgánů nesmějí v souladu s článkem 130 Smlouvy o fungování Evropské unie při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených jim Smlouvami a tímto statutem vyžadovat ani přijímat pokyny od orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie, od žádné vlády členského státu či od jakéhokoli jiného subjektu. Orgány, instituce a jiné subjekty Unie a vlády členských států se zavazují zachovávat tuto zásadu a nesnažit se ovlivňovat členy rozhodovacích orgánů ECB ani národních centrálních bank při plnění jejich úkolů.“
- 6 Článek 9 Protokolu o statutu ESCB a ECB v odstavci 9.3 uvádí:
- „Podle čl. 129 odst. 1 uvedené smlouvy jsou rozhodovacími orgány ECB Rada guvernérů a Výkonná rada.“
- 7 Článek 10 tohoto protokolu, nadepsaný „Rada guvernérů“, v odstavci 10.1 stanoví:
- „Podle čl. 283 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie se Rada guvernérů skládá z členů Výkonné rady a z guvernérů národních centrálních bank členských států, jejichž měnou je euro.“
- 8 Článek 39 uvedeného protokolu, nadepsaný „Výsady a imunity“, stanoví:
- „ECB požívá na území členských států výsad a imunit nezbytných pro plnění svých úkolů za podmínek stanovených v Protokolu o výsadách a imunitách Evropské unie.“
- 9 Článek 44 Protokolu o statutu ESCB a ECB, nadepsaný „Generální rada ECB“, uvádí:
- „44.1 Aniž je dotčen čl. 129 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, zřizuje se Generální rada jako třetí rozhodovací orgán ECB.
- 44.2 Generální rada je složena z prezidenta a viceprezidenta ECB a z guvernérů národních centrálních bank. Zasedání Generální rady se mohou účastnit další členové Výkonné rady, avšak bez hlasovacího práva.

[...]"

Protokol o výsadách a imunitách

10 Článek 8 Protokolu o výsadách a imunitách stanoví:

„Členové Evropského parlamentu nemohou být vyšetřováni, zadrženi nebo stíháni pro své názory či hlasování během výkonu své funkce.“

11 Článek 9 téhož protokolu uvádí:

„V průběhu zasedání Evropského parlamentu jeho členové:

- a) na území vlastního státu požívají imunit přiznávaných členům parlamentu vlastního státu,
- b) na území všech ostatních členských států nemohou být zadrženi ani soudně stíháni.

Jsou chráněni imunitou rovněž během cesty na místo zasedání Evropského parlamentu a při návratu z něj.

Imunity se nelze dovolávat v případě přistižení při činu; Evropský parlament je oprávněn svého člena imunity zbavit.“

12 Článek 10 Protokolu o výsadách a imunitách uvádí:

„Zástupci členských států, kteří se účastní činnosti orgánů Unie, jejich poradci a techničtí experti požívají po dobu výkonu své činnosti a během cest na místo zasedání nebo při návratu z něj obvyklých výsad, imunit a výhod.

Tento článek se vztahuje rovněž na členy poradních orgánů Unie.“

13 Článek 11 tohoto protokolu stanoví:

„Na území všech členských států úředníci a jiní zaměstnanci Unie bez ohledu na svou státní příslušnost:

- a) jsou vyňati z pravomoci soudů pro úkony spojené s výkonem jejich funkce, včetně ústních a písemných projevů, s výhradou použití ustanovení smluv jednak o pravidlech určujících odpovědnost úředníků a jiných zaměstnanců vůči Unii a jednak o příslušnosti Soudního dvora Evropské unie rozhodovat spory mezi Uní a jejich [jejími] úředníky a jinými zaměstnanci. Této imunity požívají i po ukončení své funkce,

[...]"

14 Článek 17 uvedeného protokolu stanoví:

„Výsady, imunity a výhody jsou přiznávány úředníkům a jiným zaměstnancům Unie výhradně v zájmu Unie.

Každý orgán Unie je povinen zbavit úředníka nebo jiného zaměstnance imunity ve všech případech, kdy podle jeho názoru zrušení této imunity není v rozporu se zájmy Unie.“

15 Článek 18 Protokolu o výsadách a imunitách uvádí:

„Při uplatňování tohoto protokolu jednají orgány Unie ve vzájemné shodě s odpovědnými úřady příslušných členských států.“

16 Článek 22 tohoto protokolu stanoví:

„Tento protokol se rovněž vztahuje na Evropskou centrální banku, na členy jejích orgánů a na její zaměstnance, aniž jsou dotčena ustanovení Protokolu o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.

[...]“

Lotyšské právo

Zákon o Lotyšské centrální bance

17 Článek 2 likums „Par Latvijas Banku“ (zákon o Lotyšské centrální bance) stanoví, že Lotyšská centrální banka je členem ESCB.

18 Podle článku 7 tohoto zákona Lotyšská centrální banka spolupracuje s ECB, centrálními bankami členských států Unie a centrálními bankami třetích zemí, jakož i s jinými finančními subjekty. Lotyšská centrální banka se může se souhlasem ECB podílet na činnosti mezinárodních měnových institucí ve smyslu článku 6.2 Protokolu o statutu ESCB a ECB. Lotyšská centrální banka se může podílet na činnosti mezinárodních měnových institucí, které sledují odpovídající cíle a funkce v souladu s ustanoveními Smlouvy a tohoto protokolu.

19 Z článku 13 uvedeného zákona vyplývá, že guvernér, viceguvernér a členové rady Lotyšské centrální banky nevyžadují ani nepřijímají žádné pokyny od vlády Lotyšské republiky ani vlád jiných členských států Unie, od unijních orgánů ani od jiných orgánů vnitrostátních, zahraničních nebo mezinárodních a jejich útvarů. Tento článek rovněž v souladu s článkem 130 SFEU stanoví, že tyto vlády, orgány a jejich útvary nemohou udílet pokyny guvernérovi, viceguvernérovi a členům rady Lotyšské centrální banky, ani jiným způsobem ovlivňovat výkon jejich funkcí. Lotyšská centrální banka přijímá a provádí rozhodnutí zcela nezávisle.

Trestní řád

20 Článek 10 Kriminālprocesa likums (trestní řád, Lotyšsko) stanoví, že trestněprávní imunita osobu zprošťuje zcela nebo zčásti povinnosti účastnit se trestního řízení, svědčit a předkládat doklady a písemnosti a zakazuje nebo omezuje právo trestně ji stíhat a ukládat jí omezující opatření, jakož i právo vstupovat do prostor vlastněných touto osobou a provádět zde vyšetřovací úkony.

21 Článek 116 odst. 1 až 3 trestního řádu stanoví:

„1. Trestněprávní imunita je založena na zvláštním právním postavení určité osoby, informace nebo místa uvedených v Ústavě, v tomto zákoně nebo v jiných zákonech či mezinárodních smlouvách, které této osobě zaručují právo zcela nebo částečně nesplnit povinnosti vyplývající z trestního řízení nebo které omezují právo provést konkrétní vyšetřovací úkony.

2. Trestněprávní imunita osoby vyplývá:

- 1) z její trestněprávní imunity, jak je stanovena v Ústavě nebo v mezinárodních smlouvách;
- 2) z její funkce nebo z jejího povolání;
- 3) z jejího postavení v dotyčném trestním řízení;
- 4) z jejích příbuzenských vazeb.

3. Osoba má právo na trestněprávní imunitu, pokud se informace, která je od ní požadována, týká:

- 1) státního tajemství chráněného zákonem;
- 2) profesního tajemství chráněného zákonem;
- 3) obchodního tajemství chráněného zákonem;
- 4) důvěrnosti soukromého života chráněné zákonem.“

22 Článek 404 trestního řádu uvádí, že nestanoví-li trestní řád jinak, předloží státní zastupitelství příslušnému orgánu návrh, aby bylo povoleno zahájení trestního stíhání vůči osobě, která požívá na základě zákona trestněprávní imunity, pokud má za to, že existují důvody umožňující prokázat její trestněprávní odpovědnost. K návrhu se připojí údaje o důkazech svědčících o vině osoby, která má být zbavena imunity.

Původní řízení a předběžné otázky

- 23 AB byl guvernérem Lotyšské centrální banky od 21. prosince 2001 do 21. prosince 2019.
- 24 AB se stal členem Generální rady ECB po přistoupení Lotyšské republiky k Unii dne 1. května 2004, poté členem Rady guvernérů ECB po přistoupení tohoto členského státu k eurozóně dne 1. ledna 2014.
- 25 Dne 17. února 2018 byl AB zadržen poté, co Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (Úřad pro prevenci a potírání korupce, Lotyšsko) (dále jen „KNAB“) zahájil přípravné trestní řízení, a dne 19. února 2018 byl propuštěn na svobodu. Rozhodnutím přijatým téhož dne mu KNAB uložil řadu ochranných opatření, včetně zákazu výkonu funkce guvernéra Lotyšské centrální banky. Dne 28. června 2018 jej státní zástupkyně pověřená touto věcí obvinila z korupce.
- 26 Rozsudkem ze dne 26. února 2019, Rimšēvičs a ECB v. Lotyšsko (C-202/18 a C-238/18, EU:C:2019:139), Soudní dvůr, který rozhodoval o žalobách podaných AB a ECB, zrušil rozhodnutí KNAB ze dne 19. února 2018 v rozsahu, v němž zakazovalo AB vykonávat funkci guvernéra Lotyšské centrální banky. Soudní dvůr rozhodl, že Lotyšská republika neprokázala, že odvolání AB z funkce je založeno na dostatečných indiciích o tom, že se dopustil vážného pochybení ve smyslu čl. 14.2 druhého pododstavce Protokolu o statutu ESCB a ECB.

- 27 Usnesení o zahájení trestního stíhání AB bylo doplněno dne 24. května 2019 a obsahuje tři obvinění.
- 28 První obvinění, které proti němu bylo vzneseno, se týká toho, že před 30. červnem 2010 přijal nabídku úplatku od KM, předsedy dozorčí rady jedné lotyšské banky, a samotný úplatek spočívající ve společném rekreačním zájezdu na Kamčatku (Rusko) v hodnotě 7 490 eur, který se uskutečnil ve dnech 20. až 30. srpna 2010. Jako protiplnění AB měl KM poskytnout poradenství s cílem umožnit této bance vyhnout se dohledu ze strany Finanšu un kapitāla tirgus komisija (Komise pro finanční a kapitálové trhy, Lotyšsko) (dále jen „FKTK“) a neúčastnil se zasedání FKTK, na nichž byly projednávány otázky týkající se dohledu nad uvedenou bankou.
- 29 Druhé obvinění, které proti němu bylo vzneseno, se týká jednak toho, že po 23. srpnu 2012 přijal nabídku úplatku spočívajícího v tom, že mu OP, místopředseda představenstva téže banky, zaplatí částku ve výši 500 000 euro za poskytnutí poradenství s cílem dosáhnout zrušení omezení činností této banky nařízených FKTK a zabránit dalším omezením, a jednak toho, že AB přijal polovinu tohoto úplatku, tedy 250 000 euro. Druhá polovina úplatku, která měla být zaplacená poté, co FKTK přijme rozhodnutí příznivé pro uvedenou banku, nebyla AB vyplacena.
- 30 Třetí obvinění, které vůči němu bylo vzneseno, se týká praní peněz za účelem zastření původu, převodů a vlastnictví peněžních prostředků vyplacených AB a odpovídajících úplatku, jehož se týká druhé obvinění. Tento úplatek měl být investován do nabytí nemovitosti krycí společností prostřednictvím peněžních prostředků vložených zprostředkovatelem.
- 31 Během trestního řízení advokáti AB požádali předkládající soud, aby předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu Protokolu o výsadách a imunitách. S odkazem na články 11 a 22 tohoto protokolu mají za to, že vynětí z pravomoci soudů podle uvedeného protokolu je použitelné na AB pro úkony, které učinil jakožto člen Rady guvernérů ECB.
- 32 Státní zastupitelství nezpochybnuje, že by se na AB mohla taková imunita vztahovat, když jedná jako člen Rady guvernérů ECB, ale má za to, že v rámci původního trestního řízení úkony, které jsou mu vytýkány, nesouvisí s výkonem jeho funkce jakožto člena této rady, takže Protokol o výsadách a imunitách se podle něj na AB nevztahuje.
- 33 Předkládající soud má za to, že před zahájením ústní části trestního řízení musí rozhodnout o existenci a rozsahu případné imunity AB. Klade si otázku, zda postavení guvernéra Lotyšské centrální banky, od něhož se odvíjí rovněž postavení člena Rady guvernérů ECB, automaticky přiznává AB imunitu před trestním stíháním a soudním řízením. V případě kladné odpovědi má za to, že je nutné určit, zda je třeba požádat o zbavení této imunity ve všech případech, anebo zda je orgán odpovědný za řízení, tedy v přípravném řízení státní zastupitelství a v soudním řízení soud rozhodující o skutkových i právních otázkách, oprávněn posoudit, zda ve specifickém kontextu dotčeného stíhání existuje zájem Unie, aby dotyčný požíval této imunity, a pokud takový zájem existuje, požadovat zbavení uvedené imunity pouze tehdy, pokud úkony souvisí s výkonem funkce v unijním orgánu, v projednávaném případě v ECB. Pokud je členovi Rady guvernérů ECB přiznána trestněprávní imunita, předkládající soud si rovněž klade otázku, v jakém stadiu řízení musí být požádáno o zbavení této imunity. Konečně poznamenává, že vzhledem k tomu, že chování a jednání osoby jsou určovány všemi informacemi, jimiž disponuje, není v praxi vždy snadné rozlišit imunitu přiznanou v zájmu Unie a jednání uskutečněná mimo rámec této imunity.

34 Za těchto podmínek se Rīgas rajona tiesa (Okresní soud v Rize, Lotyšsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Uplatní se čl. 11 písm. a) a čl. 22 první pododstavec [Protokolu o výsadách a imunitách] na funkci člena Rady guvernérů ECB, kterou zastává guvernér centrální banky členského státu, tedy prezident Lotyšské centrální banky AB?
- 2) Je-li odpověď na první otázku kladná, zaručují tato ustanovení této osobě trestněprávní imunitu i poté, co opustila pozici guvernéra centrální banky členského státu, a tedy i pozici člena Rady guvernérů ECB?
- 3) Je-li odpověď na první otázku kladná, představuje tato imunita pouze vynětí z ‚pravomoci soudů‘, jak stanoví čl. 11 písm. a) [Protokolu o výsadách a imunitách], nebo se vztahuje rovněž na trestní stíhání, včetně doručení usnesení o zahájení trestního stíhání a získávání důkazů? V případě, že se imunita uplatní na trestní stíhání, má tato okolnost vliv na možnost použít důkazy?
- 4) Je-li odpověď na první otázku kladná, umožňuje čl. 11 písm. a) [Protokolu o výsadách a imunitách] ve spojení s článkem 17 uvedeného protokolu orgánu odpovědnému za řízení anebo – v odpovídajícím stadiu řízení – soudnímu senátu posoudit existenci zájmu Evropské unie v rámci uvedeného řízení a pouze v případě, že konstatuje existenci tohoto zájmu, tedy pokud je předmětné jednání AB spjato s výkonem jeho funkce v orgánu Unie, požádat dotyčný orgán, tedy ECB, aby zbavil tuto osobu imunity?
- 5) Musí existence zájmu Unie při použití ustanovení [Protokolu o výsadách a imunitách] vždy přímo souviset s rozhodnutími přijímanými nebo úkony uskutečňovanými při výkonu funkce v unijním orgánu? Lze proti takovému úředníkovi zahájit úkon trestního řízení, pokud jeho obvinění nesouvisí s jeho funkcí v unijním orgánu, ale s činnostmi vykonávanými v rámci jeho funkce v členském státě?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 35 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda článek 22 Protokolu o výsadách a imunitách musí být vykládán v tom smyslu, že na guvernéra centrální banky členského státu se může vztahovat vynětí z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) tohoto protokolu.
- 36 Zaprvé je třeba konstatovat, že guvernér centrální banky členského státu patří mezi osoby uvedené v článku 22 Protokolu o výsadách a imunitách.
- 37 Článek 22 odst. 1 Protokolu o výsadách a imunitách totiž stanoví, že se tento protokol vztahuje na ECB, na členy jejích orgánů a na její zaměstnance, aniž jsou dotčena ustanovení Protokolu o statutu ESCB a ECB.
- 38 Guvernéři centrálních bank členských států, jejichž měnou je euro, jsou přitom na základě čl. 283 odst. 1 SFEU a článku 10.1 Protokolu o statutu ESCB a ECB *ex lege* členy Rady guvernérů ECB, která představuje rozhodovací orgán ECB na základě čl. 129 odst. 1 SFEU a článku 9.3 Protokolu

o statutu ESCB a ECB. Dále článek 44.2 tohoto protokolu stanoví, že guvernéři národních centrálních bank členských států jsou členy Generální rady, která je podle článku 44.1 uvedeného protokolu třetím rozhodovacím orgánem ECB.

- 39 Guvernér centrální banky členského státu proto jakožto člen alespoň jednoho orgánu ECB patří mezi osoby uvedené v čl. 22 odst. 1 Protokolu o výsadách a imunitách. Tento protokol se na něj tudíž vztahuje.
- 40 Na druhém místě vyvstává otázka, zda se na guvernéra centrální banky členského státu může vztahovat vynětí z pravomoci soudů podle čl. 11 odst. a) Protokolu o výsadách a imunitách.
- 41 Článek 22 odst. 1 Protokolu o výsadách a imunitách totiž neupřesňuje ustanovení tohoto protokolu, která se vztahují na osoby, které jsou v tomto článku uvedeny. Daný protokol dále přiznává imunity, které se liší svou povahou a rozsahem, třem kategoriím osob, přičemž spojení guvernéra národní centrální banky s těmito kategoriemi není zjevné.
- 42 Zaprvé imunity členů Evropského parlamentu podle článků 8 a 9 Protokolu o výsadách a imunitách jsou definovány tak, že se konkrétně týkají jejich funkce, a nejsou tedy použitelné na guvernéra národní centrální banky.
- 43 Zadruhé se na guvernéra národní centrální banky nemohou vztahovat ani imunity zástupců členských států, kteří se účastní činnosti orgánů Unie, uvedené v článku 10 Protokolu o výsadách a imunitách. Na jedné straně nelze guvernéra národní centrální banky považovat za zástupce členského státu, když vykonává funkci člena Rady guvernérů nebo Generální rady ECB. Článek 130 SFEU a článek 7 Protokolu o statutu ESCB a ECB totiž stanoví, že guvernéři národních centrálních bank nemohou při plnění úkolů svěřených jim Smlouvami vyžadovat ani přijímat žádné pokyny mimo jiné od vnitrostátních orgánů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. února 2019, Rimševičs a ECB v. Lotyšsko, C-202/18 a C-238/18, EU:C:2019:139, bod 72). Na druhé straně a v každém případě jsou imunity zástupců členských států, kteří se účastní činnosti orgánů Unie, „obvykl[ými] [...] imunit[ami]“, což – jak uvedla generální advokátka v bodě 56 svého stanoviska – musí být chápáno jako odkaz na imunity stanovené v Úmluvě o diplomatických vztazích, která byla uzavřena ve Vídni dne 18. dubna 1961. Takových imunit, které jsou přiznávány diplomatům k zajištění účinného výkonu funkcí diplomatických a konzulárních misí ve státě pobytu, se osoby jich požívající nemohou ze své podstaty dovolávat vůči státům, jejichž jsou zástupci. Guvernér centrální banky členského státu se proto každopádně nemůže dovolávat uvedených imunit vůči orgánům tohoto členského státu.
- 44 Zatřetí, i když jsou úředníci a jiní zaměstnanci Unie na základě čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách vyňati z pravomoci soudů pro úkony spojené s výkonem jejich funkce, včetně ústních a písemných projevů, je třeba poznamenat, že guvernéři národních centrálních bank se nacházejí v jiném postavení než tito úředníci a jiní zaměstnanci. Jakožto vnitrostátní orgány jsou jmenováni a případně odvoláváni členskými státy (rozsudek ze dne 26. února 2019, Rimševičs a ECB v. Lotyšsko, C-202/18 a C-238/18, EU:C:2019:139, bod 72). Dále nejsou podřízeni unijnímu orgánu, jelikož na základě článku 130 SFEU a článku 7 Protokolu o statutu ESCB a ECB nemohou vyžadovat ani přijímat pokyny od orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie, ani od členských států či od jakéhokoli jiného subjektu.
- 45 Postavení guvernéra národní centrální banky, který sice je vnitrostátním orgánem, ale zároveň působí v rámci ESCB a je-li guvernérem národní centrální banky členského státu, jehož měnou je euro, zasedá v hlavním vedoucím orgánu ECB, je však charakterizováno funkčním zdvojením,

kteře se projevuje smíšeným postavením (rozsudek ze dne 26. února 2019, Rimšėvičs a ECB v. Lotyšsko, C-202/18 a C-238/18, EU:C:2019:139, bod 70). Tento guvernér tedy jedná jménem unijního orgánu, v projednávaném případě ECB, při výkonu funkce člena Rady guvernérů. Totéž platí, jak vyplývá z bodu 38 tohoto rozsudku, pro guvernera národní centrální banky členského státu, jehož měnou není euro, při výkonu jeho funkcí člena Generální rady ECB.

- 46 Imunita, které guvernér centrální banky požívá při výkonu funkce člena Rady guvernérů ECB nebo člena Generální rady ECB, tedy vyplývá z požadavku zajistit imunity ECB nezbytné pro plnění jejích úkolů, jak jsou stanoveny v článku 39 Protokolu o statutu ESCB a ECB. Guvernér centrální banky musí proto při výkonu funkce požívat výsad a imunit, které jsou nezbytné k plnění úkolů ECB.
- 47 Vynětí guvernérů národních centrálních bank z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, které má zajistit nezávislost osob požívajících této imunity vůči vnitrostátním orgánům v zájmu Unie, může mimoto přispět k nezávislosti, kterou článek 130 SFEU a článek 7 Protokolu o statutu ESCB a ECB vyžadují mimo jiné od uvedených guvernérů při výkonu pravomocí a plnění úkolů, které jsou jim svěřeny Smlouvami a Protokolem o statutu ESCB a ECB.
- 48 Navíc vzhledem k tomu, že guvernéri národních centrálních bank nemohou zjevně požívat žádné ze dvou dalších imunit stanovených Protokolem o výsadách a imunitách, odepřít jim rovněž imunitu spočívající ve vynětí z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách by mělo paradoxně za následek, že by byly veškeré imunity zbaveny osoby, kterým Smlouvy svěřují odpovědnost za provádění měnové politiky Unie a které výslovně zamýšlely chránit před jakýmkoli vlivem při plnění tohoto úkolu.
- 49 Konečně čl. 22 odst. 1 Protokolu o výsadách a imunitách musí být vykládán tak, že zaměstnancům ECB, které výslovně uvádí, přiznává stejnou imunitu spočívající ve vynětí z pravomoci soudů, které požívají zaměstnanci ostatních unijních orgánů. Ze Smluv ani z Protokolu o statutu ESCB a ECB přitom nevyplývá, že unijní normotvůrce zamýšlel poskytnout členům orgánů ECB a zejména členům Rady guvernérů, která je jejím hlavním rozhodovacím orgánem, menší ochranu než všem zaměstnancům ECB.
- 50 S ohledem na výše uvedené je třeba na první otázku odpovědět, že článek 22 Protokolu o výsadách a imunitách, ve světle článku 130 SFEU a článku 7 Protokolu o statutu ESCB a ECB, musí být vykládán v tom smyslu, že na guvernera centrální banky členského státu se může vztahovat vynětí z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách pro úkony spojené s výkonem jeho funkce člena orgánu ECB.

K druhé otázce

- 51 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, ve spojení s článkem 22 tohoto protokolu, musí být vykládán v tom smyslu, že guvernér centrální banky členského státu je vyňat z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) uvedeného protokolu i po ukončení funkce.

- 52 Podle tohoto ustanovení jsou úředníci a jiní zaměstnanci Unie vyňati z pravomoci soudů i po ukončení funkce. Jak přitom bylo konstatováno v bodě 50 tohoto rozsudku, guvernér národní centrální banky požívá této imunity spočívající ve vynětí z pravomoci soudu jakožto člen orgánu ECB na základě článku 22 Protokolu o výsadách a imunitách. Této imunity proto požívá i po ukončení výkonu funkce člena takového orgánu.
- 53 Ukončení funkce guvernéra národní centrální banky, které na základě článku 10.1 Protokolu o statutu ESCB a ECB ukončuje *ex lege* výkon funkce člena orgánu ECB tímto guvernérem, jej proto nezabavuje imunity spočívající ve vynětí z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách.
- 54 Na druhou otázku je proto třeba odpovědět, že čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, ve spojení s článkem 22 tohoto protokolu, musí být vykládán v tom smyslu, že guvernér centrální banky členského státu je pro úkony spojené s výkonem jeho funkce vyňat z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) uvedeného protokolu i po ukončení výkonu funkce.

Ke čtvrté otázce

- 55 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu, kterou je třeba zkoumat před třetí otázkou, je, zda čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, ve spojení s článkem 17 tohoto protokolu, musí být vykládán v tom smyslu, že vnitrostátnímu orgánu odpovědnému za trestní řízení, tedy podle stadia řízení orgánu činnému v trestním řízení nebo příslušnému trestnímu soudu, umožňuje, aby sám konstatoval splnění podmínek pro imunitu spočívající ve vynětí z pravomoci soudů před tím, než požádá dotyčný unijní orgán o její zbavení.
- 56 Nejprve je třeba uvést, že čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách stanoví, že úředníci a jiní zaměstnanci Unie jsou vyňati z pravomoci soudů pouze pro úkony „spojené s výkonem funkce“, tedy úkony uskutečněné v rámci úkolu svěřeného Unii (rozsudek ze dne 11. července 1968, Sayag a Leduc, 5/68, EU:C:1968:42, s. 585).
- 57 Výsady a imunity, které Unii přiznává tento protokol, mají mimoto funkční povahu, jelikož mají zabránit vzniku překážky fungování a nezávislosti Unie, což zejména znamená, že výsady, imunity a výhody jsou úředníkům a jiným zaměstnancům Unie přiznány výlučně v zájmu Unie (usnesení ze dne 13. července 1990, Zwartveld a další, C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, body 19 a 20, a rozsudek ze dne 18. června 2020, Komise v. RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, bod 47).
- 58 Za účelem zajištění této funkční povahy čl. 17 první pododstavec daného protokolu uvádí, že imunita je přiznávána úředníkům a jiným zaměstnancům Unie výhradně v zájmu Unie. Článek 17 druhý pododstavec téhož protokolu provádí tutéž zásadu, když stanoví, že každý orgán Unie je povinen zbavit úředníka nebo jiného zaměstnance imunity ve všech případech, kdy podle jeho názoru zrušení této imunity není v rozporu se zájmy Unie.
- 59 Z výše uvedeného vyplývá, že posoudit, zda je zrušení imunity v rozporu se zájmy Unie, má dotyčný unijní orgán, a nikoli vnitrostátní orgán odpovědný za trestní řízení.
- 60 Naproti tomu čl. 11 písm. a) ani článek 17 Protokolu o výsadách a imunitách neuvádí, který orgán je příslušný k posouzení podmínky uplatnění imunity spočívající ve vynětí z pravomoci soudů, připomenuté v bodě 56 tohoto rozsudku, tedy že úkon vytykávaný úředníkovi nebo zaměstnanci Unie musí být spojen s výkonem funkce.

- 61 S ohledem na kontext a účel těchto ustanovení Protokolu o výsadách a imunitách je proto třeba určit orgán příslušný k posouzení splnění této podmínky.
- 62 Zprvce unijní orgán, k němuž dotčený úředník či zaměstnanec náleží, může nejlépe určit, v jakém postavení dotčený jednal. Je dokonce možné, že má k dispozici dokumenty nezbytné ke konstatování protiprávního jednání (usnesení ze dne 13. července 1990, Zwartveld a další, C-2/88-IMM, EU:C:1990:315). Navíc pravomoc, kterou čl. 17 druhý pododstavec Protokolu o výsadách a imunitách výslovně přiznává dotčenému unijnímu orgánu, tedy pravomoc ověřit, že žádost o zbavení imunity, která je mu předložena, není v rozporu se zájmy Unie, mu tím dává pravomoc se ujistit, že úkon vytykány úředníkovi nebo zaměstnanci byl učiněn při výkonu funkce jménem Unie. Pokud totiž jednání úředníka nebo zaměstnance nebylo spojeno s výkonem funkce, jejich stíhání nemůže *a fortiori* poškodit zájmy Unie. Z výše uvedeného vyplývá, že unijní orgán, k němuž dotčený náleží, má pravomoc posoudit podmínku připomenutou v bodě 56 tohoto rozsudku.
- 63 Zadruhé takový závěr nicméně neznamená, že dotčený unijní orgán má za všech okolností pravomoc posoudit, zda úředník nebo zaměstnanec Unie učinil úkon, který je mu vytykány, při výkonu funkce.
- 64 Jak totiž v podstatě uvedla generální advokátka v bodě 93 svého stanoviska, jsou to především příslušné orgány nebo soudy členských států, kterým je v praxi položena otázka, zda existuje překážka pro zahájení trestního stíhání proti zaměstnanci Unie z důvodu imunity, které se tento zaměstnanec může dovolávat, jelikož pouze tyto orgány mají k dispozici informace umožňující určit, zda předmětný úkon vykazuje znaky úkonu uskutečněného takovým zaměstnancem při výkonu funkce jménem unijního orgánu, k němuž náleží.
- 65 Kdyby uvedené orgány neměly za těchto podmínek žádnou pravomoc posoudit, zda byl úkon spojen s výkonem funkce, byly by povinny požádat dotčený unijní orgán o zbavení imunity ve všech případech, kdy by byl předmětný úkon učiněn úředníkem nebo zaměstnancem Unie.
- 66 Takový výklad by byl nicméně v rozporu s cíli, které sledovali autoři Smluv, když úředníkům a jiným zaměstnancům Unie přiznali imunitu spočívající ve vynětí z pravomoci soudů.
- 67 Vynětí z pravomoci soudů je totiž na základě čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách omezeno na úkony úředníků a jiných zaměstnanců Unie spojené s výkonem funkce, a v důsledku toho zahrnuje pouze malou část trestně postižitelných jednání, kterých se tito úředníci a zaměstnanci mohou dopustit. Z judikatury v tomto ohledu vyplývá, že tento pojem zahrnuje pouze jednání, která ze své podstaty představují účast toho, kdo se dovolává imunity, na plnění úkolů orgánu, k němuž náleží (rozsudek ze dne 11. července 1968, Sayag a Leduc, 5/68, EU:C:1968:42, s. 585). S ohledem na tuto samotnou definici podvody nebo – stejně jako v rámci sporu v původním řízení – korupce a praní peněz již z povahy věci nespádají do okruhu funkcí úředníka nebo jiného zaměstnance Unie, ani funkcí guvernéra centrální banky členského státu zasedajícího v orgánu ECB, a nemohou tedy spadat mezi úkony uskutečněné těmito osobami při výkonu jejich funkce.
- 68 Dále z čl. 17 prvního pododstavce Protokolu o výsadách a imunitách vyplývá, že vynětí ze soudní pravomoci má tím, že zabraňuje vzniku překážek pro fungování a nezávislost Unie (usnesení ze dne 13. července 1990, Zwartveld a další, C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, bod 19), výlučně zajistit ochranu zájmů Unie, a nemůže tedy bránit členským státům ve výkonu jejich pravomoci v oblasti stíhání trestných činů, když nejsou tyto zájmy ohroženy.

- 69 Výkon této pravomoci by přitom byl narušen, nebo přinejmenším systematicky zdržen, pokud by vnitrostátní orgán odpovědný za trestní řízení byl ve všech případech povinen žádat dotyčný unijní orgán o zbavení imunity, jakmile je trestní stíhání zahájeno proti jednomu z úředníků nebo zaměstnanců tohoto orgánu.
- 70 Tento vnitrostátní orgán musí mít proto možnost konstatovat, že k protiprávnímu jednání, kterého se dopustil úředník nebo jiný zaměstnanec Unie, zjevně nedošlo při výkonu funkce.
- 71 Rozdělení pravomoci mezi orgánem odpovědným za trestní řízení a dotčeným unijním orgánem za účelem posouzení, zda čin, který může být kvalifikován jako trestný čin, byl spáchán úředníkem nebo jiným zaměstnancem Unie při výkonu funkce, je ostatně v souladu se záměrem vyjádřeným autory Smluv v článku 18 Protokolu o výsadách a imunitách. Tento článek totiž stanoví, že při uplatňování tohoto protokolu musí orgány Unie spolupracovat s odpovědnými úřady příslušných členských států.
- 72 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že každý orgán Unie je povinen aktivně pomáhat při soudním řízení tím, že poskytne vnitrostátnímu soudu dokumenty a povolí svým úředníkům nebo zaměstnancům, aby svědčili ve vnitrostátním řízení, přičemž při uplatňování uvedeného protokolu jsou tyto orgány nadále povinny dodržovat povinnost loajální spolupráce s vnitrostátními orgány, zejména orgány soudními (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 13. července 1990, Zwartveld a další, C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, body 21 a 22).
- 73 Pokud jde o způsoby této spolupráce, je třeba uvést, že otázka, zda úředník nebo zaměstnanec Unie učinil předmětný úkon v souvislosti s výkonem funkce, v praxi vyvstává nejprve u vnitrostátního orgánu odpovědného za trestní řízení a že tento orgán je schopen pouze povšechně posoudit splnění tohoto kritéria. Pokud tedy tento orgán konstatuje, že úkon, který je předmětem trestního řízení, zjevně nebyl uskutečněn dotčeným úředníkem nebo zaměstnancem v souvislosti s výkonem funkce, může řízení, které je proti němu vedeno, pokračovat, jelikož se neuplatní imunita spočívající ve vynětí z pravomoci soudů. Naproti tomu, pokud si uvedený vnitrostátní orgán v jakémkoli stadiu trestního řízení položí tuto otázku, musí se na základě zásady loajální spolupráce stanovené v čl. 4 odst. 3 SEU a v souladu s článkem 18 Protokolu o výsadách a imunitách obrátit na dotyčný unijní orgán, a pokud má tento unijní orgán za to, že se jedná o úkon spojený s výkonem funkce, musí jej vnitrostátní orgán požádat, aby dotčeného úředníka nebo zaměstnance zbavil imunity.
- 74 V případě, kdy má vnitrostátní orgán odpovědný za trestní řízení od počátku za to, že dotyčný úředník nebo zaměstnanec učinil úkon v souvislosti s výkonem funkce, musí přímo zaslat dotyčnému orgánu Unie žádost o zbavení imunity, pokud má v úmyslu pokračovat v daném řízení. V souladu s pravidlem zakotveným v čl. 17 druhém pododstavci Protokolu o výsadách a imunitách, které představuje zvláštní vyjádření povinnosti loajální spolupráce, kterou mají orgány, instituce a jiné subjekty Unie vůči členským státům, musí být této žádosti o zbavení imunity vyhověno, ledaže je prokázáno, že tomu brání zájmy Unie. Tato funkční, a tudíž relativní, povaha výsad a imunit Unie, kterou již měl Soudní dvůr příležitost zdůraznit (usnesení ze dne 13. července 1990, Zwartveld a další, C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, bod 20), je o to důležitější, že účinnost stíhání, zejména trestního, v členských státech může sama spadat přímo pod zájmy Unie, zejména pokud je o ochranu finančních zájmů Unie (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. května 2018, Scialdone, C-574/15, EU:C:2018:295, body 27 až 29; rozsudek ze dne 5. června 2018, Kolev a další, C-612/15, EU:C:2018:392, body 53 až 55, a rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393, body 212 až 214).

- 75 Dodržování rozdělení a řádného výkonu výše popsaných pravomocí je případně zajištěno Soudním dvorem Evropské unie podle právních prostředků stanovených ve Smlouvách. Pokud vnitrostátní orgány, včetně soudních, pověřené trestním řízením nesplní povinnost vyplývající ze zásady loajální spolupráce, a sice obrátit se na dotyčný unijní orgán, jestliže nelze rozumně vyloučit veškeré pochybnosti o tom, že úkon představující údajné protiprávní jednání je spojen s výkonem funkce, může být toto nesplnění předloženo Soudnímu dvoru v rámci řízení pro nesplnění povinnosti podle článku 258 SFEU. Naopak, pokud je dotyčný orgán Unie požádán o zbavení imunity a tuto žádost zamítne, platnost tohoto odmítnutí může být předmětem předběžné otázky příslušného vnitrostátního soudu nebo přímé žaloby dotyčného členského státu na základě článku 263 SFEU. Dotčený úředník nebo zaměstnanec Unie může konečně podat k Soudnímu dvoru žalobu proti rozhodnutí unijního orgánu, k němuž náleží, zbavit jej imunity spočívající ve vyloučení z pravomoci soudů na základě čl. 90 odst. 2 a článku 91 služebního řádu úředníků, jelikož toto rozhodnutí představuje akt nepříznivě zasahující do právního postavení (rozsudek ze dne 18. června 2020, Komise v. RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, bod 48).
- 76 S ohledem na závěr učiněný v bodě 50 tohoto rozsudku, podle kterého je guvernér národní centrální banky vyňat z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách jakožto člen orgánu ECB na základě článku 22 tohoto protokolu, se výklad uvedený v bodech 56 až 75 tohoto rozsudku uplatní stejným způsobem na případ takového guvernéra.
- 77 Ve světle výše uvedeného je třeba na čtvrtou otázku odpovědět, že čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, ve spojení s články 17 a 22 tohoto protokolu, musí být vykládán v tom smyslu, že vnitrostátní orgán odpovědný za trestní řízení, tedy podle stadia řízení orgán činný v trestním řízení nebo příslušný trestní soud, má pravomoc jako první posoudit, zda případné protiprávní jednání, kterého se dopustil guvernér národní centrální banky jakožto člen orgánu ECB, spadá pod úkon tohoto guvernéra učiněný při plnění úkolů v rámci tohoto orgánu, ale v případě pochybností je povinen na základě zásady loajální spolupráce požádat ECB o stanovisko a tomuto stanovisku vyhovět. Naproti tomu pouze ECB přísluší v případě, že je požádána, aby tohoto guvernéra zbavila imunity, posoudit, zda je takové zbavení imunity v rozporu se zájmy Unie, s výhradou případného přezkumu tohoto posouzení Soudním dvorem.

K třetí otázce

- 78 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách musí být vykládán v tom smyslu, že vyloučení z pravomoci soudů, které stanoví, brání všem trestním stíháním, zejména vyšetřovacím opatřením, shromažďování důkazů a doručení usnesení o zahájení trestního stíhání, nebo brání pouze tomu, aby osoby, které jsou vyňaty z pravomoci soudů, byly souzeny a odsouzeny soudem, a zda toto vyloučení z pravomoci soudů brání pozdějšímu použití důkazů získaných během vyšetřování.
- 79 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora z požadavků jednotného uplatňování unijního práva i zásady rovnosti vyplývá, že znění ustanovení unijního práva, které za účelem vymezení svého smyslu a dosahu výslovně neodkazuje na právo členských států, musí být zpravidla v celé Unii vykládáno autonomním a jednotným způsobem bez ohledu na kvalifikace použité v členských státech a s přihlédnutím ke znění dotčeného ustanovení, jakož i jeho kontextu a cílům sledovaným právní úpravou, jejíž je součástí [rozsudek ze dne 9. září 2021, Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Následná žádost o mezinárodní ochranu), C-18/20, EU:C:2021:710, bod 32].

- 80 Z toho plyne, že vzhledem k tomu, že čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách neodkazuje na vnitrostátní právo, pojem „vynětí z pravomoci soudů“ uvedený v tomto ustanovení musí být považován za autonomní pojem unijního práva, jehož smysl a dosah musí být totožné ve všech členských státech. Soudnímu dvoru tudíž přísluší, aby tento pojem vykládal v unijním právním řádu jednotně.
- 81 Pokud jde o znění čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, je třeba uvést, že ve všech jazykových verzích imunita stanovená v tomto ustanovení brání přinejmenším tomu, aby osoby, které jí požívají, byly souzeny a odsouzeny soudem. Naproti tomu ze samotného znění daného ustanovení nelze dovodit, že tato imunita nezahrnuje rovněž některé úkony trestního řízení uvedené v bodě 78 tohoto rozsudku, jak generální advokátka v podstatě uvedla v bodě 71 svého stanoviska.
- 82 Pojem „vynětí z pravomoci soudů“ ve smyslu tohoto ustanovení je proto třeba vykládat ve světle kontextu a cílů sledovaných tímto ustanovením.
- 83 Pokud jde o kontext čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, je třeba uvést, že články 8 a 9 tohoto protokolu definují rozsah imunity členů Evropského parlamentu přesněji než v případě imunity úředníků a jiných zaměstnanců Unie. Z těchto článků vyplývá, že imunita členů Parlamentu je definována tak, že zahrnuje stíhání, a není tedy omezena pouze na fázi soudního rozhodování (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. října 2008, Marra, C-200/07 a C-201/07, EU:C:2008:579, bod 27, a rozsudek ze dne 17. září 2020, Troszczynski v. Parlament, C-12/19 P, EU:C:2020:725, bod 39). Takové upřesnění naopak chybí v čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, pokud jde o vynětí z pravomoci soudů.
- 84 Pokud jde o cíle sledované článkem 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, cílem tohoto článku je bránit stíhání úředníka nebo zaměstnance Unie orgány členského státu pouze ve výjimečných případech, kdy úkon, který je mu vytýkán, byl uvedeným úředníkem nebo zaměstnancem uskutečněn v souvislosti s výkonem funkce, a v rozsahu nezbytně nutném k ochraně zájmů Unie. Posouzení těchto podmínek uplatnění imunity spočívající ve vynětí z pravomoci soudů přitom předpokládá nejprve prokázání existence a přičitatelnosti skutků, a činí tak nejčastěji nezbytným provedení policejního nebo soudního vyšetřování a shromáždění důkazů. Bylo by tedy v rozporu se záměrně relativním rozsahem, který autoři Protokolu o výsadách a imunitách přiznali imunitě spočívající ve vynětí z pravomoci soudů, aby tato imunita bránila policejnímu nebo soudnímu vyšetřování.
- 85 Příliš široký výklad imunity spočívající ve vynětí z pravomoci soudů, zahrnující policejní a soudní vyšetřování a předběžné trestní řízení, by mimoto mohl vést k tomu, že by úředníci a zaměstnanci Unie byli zdánlivě zproštěni trestněprávní odpovědnosti a bylo by nepřiměřeně bráněno výkonu trestního soudnictví v dotyčném členském státě, je-li jeden z nich dotčen, což by bylo v rozporu s hodnotami uvedenými v článku 2 SEU, se kterými souhlasili autoři Smluv, a zejména s právním státem. V tomto ohledu by zejména nebylo odůvodněné, aby orgán odpovědný za trestní řízení nemohl doručit usnesení o zahájení trestního stíhání.
- 86 Z výše uvedeného vyplývá, že vynětí z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách nebrání trestnímu stíhání jako celku, zejména vyšetřovacím opatřením, shromažďování důkazů a doručení usnesení o zahájení trestního stíhání.

- 87 Pokud je však již ve stadiu vyšetřování vedeného vnitrostátními orgány a před předložením věci soudu konstatováno, že úředník nebo zaměstnanec Unie může být vyňat z pravomoci soudů pro činy, které jsou předmětem trestního stíhání, přísluší těmto orgánům v souladu s čl. 4 odst. 3 SEU a článkem 18 Protokolu o výsadách a imunitách požádat o zbavení imunity dotyčný orgán Unie, který je pak povinen jednat zejména v souladu s tím, co bylo uvedeno v bodech 58, 62 a 74 tohoto rozsudku.
- 88 Pokud jde o otázku, zda vynětí z pravomoci soudů brání následnému použití důkazů shromážděných během vyšetřování, z výše uvedeného vyplývá, že tato imunita takový dosah nemá. Tato imunita brání pouze jakémukoli použití shromážděných důkazů za účelem toho, aby byl dotčený úředník nebo zaměstnanec Unie souzen a odsouzen pro čin, na který se vztahuje tato imunita. Vzhledem k tomu, že uvedené imunity požívá pouze dotyčný úředník nebo zaměstnanec Unie pro daný čin, nebrání naopak tomu, aby tyto důkazy mohly být použity v jiných řízeních týkajících se jiných činů, na které se imunita nevztahuje nebo které směřují proti třetím osobám.
- 89 Ze stejných důvodů, jaké jsou uvedeny v bodě 76 tohoto rozsudku, je výklad uvedený v bodech 81 až 88 tohoto rozsudku relevantní rovněž pro posouzení vynětí guvernéra centrální banky členského státu z pravomoci soudů jakožto člena orgánu Unie.
- 90 Ve světle výše uvedeného je třeba na třetí otázku odpovědět, že čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách musí být vykládán v tom smyslu, že vynětí z pravomoci soudů, které stanoví, nebrání trestnímu stíhání jako celku, zejména vyšetřovacím opatřením, shromažďování důkazů a doručení usnesení o zahájení trestního stíhání. Pokud je však již ve stadiu vyšetřování vedeného vnitrostátními orgány a před předložením věci soudu konstatováno, že vyšetřovaná osoba může být vyňata z pravomoci soudů pro činy, které jsou předmětem trestního stíhání, přísluší těmto orgánům požádat dotyčný orgán Unie o zbavení imunity. Tato imunita nebrání tomu, aby důkazy shromážděné během vyšetřování mohly být použity v jiných soudních řízeních.

K páté otázce

- 91 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 11 písm. a) a článek 17 Protokolu o výsadách a imunitách musí být vykládány v tom smyslu, že se lze vynětí z pravomoci soudů dovolávat v zájmu Unie, je-li osoba požívající této imunity v rámci trestního řízení obviněná z činů nesouvisejících s funkcemi, které vykonává jménem orgánu Unie.
- 92 Nejprve je třeba připomenout, že z čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách vyplývá, že úředníci a jiní zaměstnanci Unie jsou vyňati z pravomoci soudů pouze pro úkony spojené s výkonem jejich funkce, a z čl. 17 prvního pododstavce tohoto protokolu vyplývá, že tato imunita je přiznána pouze, pokud je odůvodněna zájmem Unie.
- 93 Jak bylo uvedeno v bodě 73 tohoto rozsudku, pokud orgán odpovědný za trestní řízení zjistí, že protiprávní jednání, kterého se dopustil úředník nebo zaměstnanec Unie, zjevně nepředstavuje úkon spojený s výkonem funkce, může vyloučit vynětí z pravomoci soudů, aniž musí být existence zájmu Unie posouzena dotyčným unijním orgánem v rámci žádosti o zbavení imunity.
- 94 Imunita spočívající ve vynětí z pravomoci soudů se proto neuplatní v rámci trestního řízení, které je vedeno proti úředníkovi nebo zaměstnanci Unie a týká se úkonů postrádajících jakoukoli souvislost s výkonem funkce. Jak bylo připomenuto v bodě 76 tohoto rozsudku, tento závěr platí rovněž pro guvernéra centrální banky členského státu jakožto člena orgánu ECB.

- 95 Ochrana takto přiznaná Protokolem o výsadách a imunitách osobám vyňatým z pravomoci soudů má – jak bylo připomenuto v bodě 74 tohoto rozsudku – funkční, a tudíž relativní, rozsah a neumožňuje zejména je případně ochránit před případným tlakem, který by na ně mohl být úmyslně vyvíjen prostřednictvím zneužívajících stíhání pro úkony, které neuskutečnili úředníci nebo jiní zaměstnanci Unie v souvislosti s výkonem funkce. Je však třeba připomenout, že podle zásady loajální spolupráce jsou členské státy na základě čl. 4 odst. 3 třetího pododstavce SEU povinny usnadňovat Unii plnění jejích úkolů a zdržet se všech opatření, jež by mohla ohrozit dosažení cílů Unie. Takový tlak by přitom, jak v podstatě uvedla generální advokátka v bodě 138 svého stanoviska, mohl ohrozit fungování orgánů Unie, a tudíž ohrozit dosažení jejích cílů.
- 96 Dodržování povinnosti loajální spolupráce podle článku 18 Protokolu o výsadách a imunitách a čl. 4 odst. 3 SEU může být každopádně uloženo v řízení pro nesplnění povinnosti [rozsudek ze dne 17. prosince 2020, Komise v. Slovinsko (Archívy ECB), C-316/19, EU:C:2020:1030]. Pokud jde mimoto o guvernéra národní centrální banky zasedajícího v Radě guvernerů ECB, článek 130 SFEU, převzatý v článku 7 Protokolu o statutu ESCB a ECB, který zaručuje nezávislost členů rozhodovacích orgánů ECB nebo národních centrálních bank při plnění úkolů a povinností, které jim byly svěřeny Smlouvami a Protokolem o statutu ESCB a ECB, by rovněž Komisi poskytoval náležitý právní základ pro to, aby Soudní dvůr v případě potřeby konstatoval, že došlo k pokusu o narušení této nezávislosti.
- 97 Ve světle výše uvedeného je třeba na pátou otázku odpovědět, že čl. 11 písm. a) a článek 17 Protokolu o výsadách a imunitách musí být vykládány v tom smyslu, že imunita spočívající ve vynětí z pravomoci soudů se neuplatní, je-li osoba požívající této imunity obviněna v trestním řízení z činů, které nebyly uskutečněny v rámci funkcí, které vykonává jménem orgánu Unie.

K nákladům řízení

- 98 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 22 Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie, ve světle článku 130 SFEU a článku 7 Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky, musí být vykládán v tom smyslu, že na guvernéra centrální banky členského státu se může vztahovat vynětí z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie pro úkony spojené s výkonem funkce člena orgánu Evropské centrální banky.**
- 2) Článek 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie, ve spojení s článkem 22 tohoto protokolu, musí být vykládán v tom smyslu, že guvernéř centrální banky členského státu je pro úkony spojené s výkonem funkce vyňat z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) uvedeného protokolu i po ukončení výkonu funkce.**

- 3) Článek 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie, ve spojení s články 17 a 22 tohoto protokolu, musí být vykládán v tom smyslu, že vnitrostátní orgán odpovědný za trestní řízení, tedy podle stadia řízení orgán činný v trestním řízení nebo příslušný trestní soud, má pravomoc jako první posoudit, zda případné protiprávní jednání, kterého se dopustil guvernér národní centrální banky jakožto člen orgánu Evropské centrální banky, spadá pod úkon tohoto guvernéra učiněný při plnění úkolů v rámci tohoto orgánu, ale v případě pochybností je povinen na základě zásady loajální spolupráce požádat Evropskou centrální banku o stanovisko a tomuto stanovisku vyhovět. Naproti tomu pouze Evropské centrální bance přísluší v případě, že je požádána, aby tohoto guvernéra zbavila imunity, posoudit, zda je takové zbavení imunity v rozporu se zájmy Unie, s výhradou případného přezkumu tohoto posouzení Soudním dvorem.
- 4) Článek 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie musí být vykládán v tom smyslu, že vynětí z pravomoci soudů, které stanoví, nebrání trestnímu stíhání jako celku, zejména vyšetřovacím opatřením, shromažďování důkazů a doručení usnesení o zahájení trestního stíhání. Pokud je však již ve stadiu vyšetřování vedeného vnitrostátními orgány a před předložením věci soudu konstatováno, že vyšetřovaná osoba může být vyňata z pravomoci soudů pro činy, které jsou předmětem trestního stíhání, přísluší těmto orgánům požádat dotyčný orgán Evropské unie o zbavení imunity. Tato imunita nebrání tomu, aby důkazy shromážděné během vyšetřování mohly být použity v jiných soudních řízeních.
- 5) Článek 11 písm. a) a článek 17 Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie musí být vykládány v tom smyslu, že imunita spočívající ve vynětí z pravomoci soudů se neuplatní, je-li osoba požívající této imunity obviněna v trestním řízení z činů, které nebyly uskutečněny v rámci funkcí, které vykonává jménem orgánu Evropské unie.

Podpisy.